

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

S. Avrel. Avgvstini Confessionvm Libri X

Augustinus, Aurelius

Coloniae, 1646

Cap. XV. Rerum incorporearum ignoratia, duas substantias fingebat, monadem & dyadem, hanc summe malam, illam summe bonam: Libros vero de pulchro & apto, anno ætatis 26, vel 27, scripsit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10120

V S V S.

1. Sicut odimus in nobis conditionem vilem & artem illiberalem, histrionis, aurigæ, venatoris, etsi talia amemus & laudemus in aliis: quia putamus hæc esse infra dignitatem nostram, ideoque laudi nobis ducimus ista ignorare, & non factitare: sic contemnere deberemus omnia vana nomina ingenii, fortunæ, nec ex iis laudem captare: quia & ipsa, & omnia humana sunt infra magnitudinem animi Deum amantis, & sapientis *quæ sursum sunt, non quæ super terram.* Col. 3, 2.
2. Figendus est animus in Deo, ne ex laudibus & vituperiis æstimemus, nostra vel aliena, nec moveant nos *auræ linguarum flantes à pectoribus sæpe temere ac falso opinantium.* Cor nostrum *vanum est, & inane soliditatis divina,* quamdiu sauciatur, & torpescit in suis actionibus ob vituperia, & exardescit laudibus. *Quamdiu tales sumus, arundines sumus vento agitate,* Ioanni Baptistæ multum abfimiles. Mat. 13.7.

CAP. XV.

Rerum incorporearum ignorantia, duas substantias fingebat, monadem & dyadem, hanc summe malam, illam summe bonam: Libros vero de pulchro & apto, anno ætatis 26, vel 27, scripsit.

1. **S**Ed a tantæ rei cardinem in arte tua nondum videbam omnipotens, qui *facis mirabilia solus;* & ibat animus meus *b* per formas corporcas; & pulchrum, *quod per se ipsum:* aptum autem, *quod ad aliquid accommodatum deceret,* definiebam, & distinguebam, & exemplis corporeis astruebam. Et converti me ad animi naturam: & non me sinebat falsa opinio, quam de spirtualibus habebam, verum cernere. Et iruebat in oculos

los meos ipsa vis veri : & avertēbam palpitan-
 tantem mentem ab incorporea re, ad line-
 amenta, & colores, & tumentes magnitu-
 dines. Et quia non poteram ea videre in
 animo, putabam me non posse videre ani-
 mum meum. Et cum in virtute pacem ama-
 rem, in vitiositate autem odissem discor-
 diam : c in illa unitatem, in ista quandam
 divisionem notabam. Inque illa unitate
 mens rationalis, & natura veritatis ac sum-
 mi boni mihi esse videbatur. In ista vero
 divisione irrationalis vitæ, nescio quam
 substantiam, & naturam summi mali, quæ
 non solum esset substantia, sed omnino vi-
 ta esset : & tamen abs te non esset Deus
 meus, ex quo sunt omnia, miser opinabar.
 Et tamen illam monadem appellabam, tan-
 quam sine ullo sexu mentem : hanc vero
 dyadem, iram in facinoribus, libidinem in
 flagitiis, nesciens quid loquerer.

2. Non enim noveram neque didice-
 ram, nec ullam substantiam malum esse:
 nec ipsam mentem nostram summum at-
 que incommutabile bonum. Sicut enim fa-
 cinora sunt, si vitiosus est ille animi motus,
 in quo est impetus, & se jactat insolenter
 ac turbide : & flagitia, si est immoderata il-
 la animæ affectio, qua carnales hauriuntur
 voluptates : ita errores, & falsæ opiniones
 vitam contaminant, si rationalis mens ipsa
 vitiosa est : qualis in me tunc erat, nescien-
 te alio lumine illam illustrandam esse, ut sit
 particeps veritatis, quia non est ipsa natura
 veritatis. *Quoniam tu illuminabis lucernam meam,*
 29. *Domine Deus meus, illuminabis tenebras meas. &*
de plenitudine tua nos omnes accepimus. Es enim
 tu

Pfal. 17.
29.

tu lumen verum, quod illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum, quia in te non est transmutatio, nec momenti obumbratio. Sed ego conabar ad te, & repellebar abs te, ut scirem mortem, quoniam *superbis resistis*.

Ioan. 1.
16. 9.
Iacob. 1.
17.
1. Pet. 5. 5.

3. Quid autem superbius, quam ut assererem mira dementia, me id esse naturaliter, quod tu es? Cum enim ego essem mutabilis, & eo mihi manifestum esset, quod ideo utique sapiens esse cupiebam, ut ex deteriore melior fierem: malebam tamen etiam te opinari mutabilem, quam me non hoc esse, quod tu es. Itaque repellebar, & resistebas ventosæ cervici meæ, & imaginabar formas corporeas, & caro carnem accusabam, & *spiritus ambulans* nondum *revertebar* ad te: & ambulando ambulabam in ea, quæ non sunt, neque in te, neque in me, neque in corpore. Neque mihi creabantur à veritate tua, sed à mea vanitate fingeantur ex corpore: & dicebam parvulis fidelibus tuis, civibus meis, à quibus nesciens exulabam. Dicebam illis garrulus, & ineptus: cur ergo errat anima, quam fecit Deus? & mihi nolebam dici: cur ergo errat Deus? Et contendebam magis incommutabilem tuam substantiam coactam errare, quam meam mutabilem sponte deviasse, & poena errare confitebar.

Psal. 77.
39.

4. Et eram ætate annorum fortasse viginti sex aut septem, cum illa volumina scripsi, volvens apud me corporea figmenta, obstrepentia cordis mei auribus, quas intendebar, ô dulcis veritas! in interiorum melodiam tuam: cogitans de pulchro & apto, & stare cupiens, & audire te, & gaudio

Ioan. 3.
29.

gau-

gaudere propter vocem sponsi, & non poteram: quia vocibus erroris mei rapiebar foras, & pondere superbiæ meæ in ima decidebam. Non enim *dabas auditui meo gaudium & latitiam, aut exultabant ossa, quæ humiliata non erant.*

Psa 1.50.
10.

N O T Æ.

- a *Tanta rei cardinem*) sapientiam & providentiam divinam, in qua omne naturæ rationalis & irrationalis ineffabile artificium, velut in Cardine vertitur.
- b *Per formas corporeas*) quas solas mente versabat, & veluti ruminabat: talia nempe, qualia per oculos carnis hauriebat, sive ut supra dixit, *verabat.*
- c *In illa unitatem, in ista quandam divisionem*) Vnit virtus voluntatem & appetitum cum recta ratione. Vitium ex discordia utriusque nascitur illamque causat; inde pax & bonum animæ: hinc malum & perturbatio. Cum vero S. D. malitiam ab inordinato voluntatis motu provenire nondum intelligeret, *substantiam malam* in homine constituebat, eique adversam *substantiam boni*, quam putabat esse frustum Dei, & *monadem*, sive unitatem appellabat: illam vero *dyadem*, sive duplicitatem, quæ incitaret ad iram in facinoribus, ad libidinem in flagitiis.
- d *Cum enim ego essem mutabilis*) ex hoc agnoscere debuit ac potuit S. D. animam suam non esse particulam divinæ substantiæ: Deus enim est immutabilis, anima vero mutatur, & fit ex deteriore melior, vel contra.
- e *Dicebam parvulis fidelibus tuis*) Catholicis humilitate parvulis, hac quæstione insultabat, *quomodo potest errare aut male facere anima, quam fecit Deus, cum sit verax & bonus?* Neque videbat se gravius à Catholicis ista quæstione premi, *Si tua anima est pars Dei, quomodo cum illa, & in illa errat Deus?* Sed putabat August. substantiam divinam colligatam substantiæ mali, coactam errare, quæ sponte errare non posset.

V. 1. 3. c. 8.

L. 3. c. 6.

V S V S.

Vere signatum est super nos lumen vultus tui Domine } Pfal. 4.7.
 Augustinus quamvis gravissimis involutus erro-
 ribus, agnovit tamen peccatum esse summum
 malum, ideoque substantiæ mali illud attribuit,
 contra vidit virtutem à summo bono officisci.
 Nulla itaque ignorantia excusatio nobis ali- Pfal. 36.
 quando proderit, nisi *declinemus à malo, & facia-* 27.
mus bonum.

C A P. XVI.

*Se Categorias Aristotelis, & omnes libros
 artium liberalium sine Magistro intelle-
 xisse: nihil tamen id sibi profuisse, donis
 Dei utenti male.*

I. **E**T quid mihi proderat, quod annos
 natus ferme viginti, cum in manus
 meas venissent Aristotelica quædam, quas
 appellant decem categorias: quarum nomi-
 ne cum eas Rhetor Carthaginensis magister
 meus, buccis typho crepantibus comme-
 moraret, & alii qui docti habebantur: tan-
 quam in nescio quid magnum & divinum
 suspensus inhiabam, legi eas solus, & in-
 tellexi. Quas cum contulissem cum eis, qui
 se dicebant vix eas magistris eruditissimis,
 non loquentibus tantum, sed multa in pul-
 vere depingentibus intellexisse: nihil inde
 aliud mihi dicere potuerunt, quam ego so-
 lus apud meipsum legens, cognoveram. Et
 satis aperte mihi videbantur loquentes de
 substantiis, sicuti est homo; & quæ in illis
 essent, sicuti est figura hominis; qualis sit &
 statura, quot pedum sit; & cognatio, cujus
 frater sit; aut ubi sit constitutus; aut quando
 natus;